

VI. DISPOZITAT NDËSHKUESE

Neni 41

Me dënim me para prej 250 000 deri 300 000 denarë do të dënohet për kundërvajtje personi juridik nëse:

- nuk e vërteton identitetin e klientit gjatë kryerjes së transakcionit ose gjatë vendosjes së formës tjetër afariste ose marrëdhënies së kontraktuar (neni 7);
 - paguan ose pranon para të gatshme në shumë prej 15 000 euro ose më shumë në kundërvlerë në denarë në një apo disa lloje të transakcioneve të lidhura që nuk është bërë përmes bankës (neni 13);
 - nuk kërkon informata për transakcion ose nuk paraqet raport me shkrim për transakcionin që përcjellet (neni 14);
 - nuk e lajmëron Drejtorinë për transakcionin e lidhur me aktivitetin terroristik dhe financimin e terrorizmit (neni 15);
 - të dhënat e siguruar në bazë të këtij ligji nuk i ruan së paku dhjetë vjet pas transakcionit të bërë, përkatësisht pas ndërprerjes së marrëdhënies afariste, përkatësisht bartjes së kryer (neni 20 paragrafi 1);
 - të dhënat, në mënyrën që ia ka paraqitur Drejtorisë, por të siguruar në bazë të këtij ligji, nuk i ruan së paku dhjetë vjet nga dita e paraqitjes. Neni 20 paragrafi 2);
 - regjistrin nuk e ruan së paku dhjetë vjet nga e dhëna e fundit e regjistruar (neni 20 paragrafi 5);
 - të dhënat e siguruar në bazë të këtij ligji shfrytëzohen në kundërshtim me qëllimin e rregulluar me kët ligj (neni 21);
 - nuk i paraqesin raport Drejtorisë për transakcionet e kryera (neni 22);
 - kryen transakcion në kundërshtim me urdhërin e Drejtorisë apo masat e përkohshme të caktuara nga gjykata (nga neni 29 deri në nenin 32).
 - nuk përgatisin programe për mbrojtje nga larja e parave (neni 33);
- Për ndëshkim nga paragrafi 1 i këtij neni do të dënohet edhe personi përgjegjës i personit juridik me dënim me para prej 40 000 deri në 50 000 denarë.

Neni 42

Me dënim me para prej 150 000 deri më 250 000 denarë do të dënohet për kundërvajtje personi juridik nëse:

- gjatë vërtetimit të identitetit të klientit nuk vepron në pajtim me kët ligj (neni 8);
 - nuk e vërteton identitetin e klientit gjatë transakcionit ndaj shumës së përcaktuar me kët ligj (neni 9);
 - nuk vërtetohet identiteti i personit të autorizuar në emër të të cilit bëhet transakcioni (neni 10);
 - nuk e refuzon ose mban transakcionin e paidentifikuar (neni 12);
 - nuk paraqitet bartja dhe nxjerrja e parave të gatshme ose letrave me vlerë përmes linjës doganore, mbi shumën e caktuar, apo në rast kur ekziston baza për dyshimin për larjen e parave ose për financimin e terrorizmit (neni 16);
 - nuk e vërteton identitetin e klientit gjatë shkëmbimit të valutës, në shumë më të madhe nga shuma e caktuar me kët ligj apo nuk e identifikon klientin menjëherë pas hyrjes në kasino (neni 17 dhe 19);
 - nuk e vërteton identitetin e klientit para çdo transakcioni më të madh se 2 500 euro (neni 18) dhe;
 - të dhënat e mbledhura, informatat dhe dokumentet për transakcionet e kryera nuk ia dorëzon Drejtorisë (neni 22).
- Për ndëshkim nga paragrafi 1 i këtij neni do të dënohet edhe personi përgjegjës i personit juridik me dënim me para prej 30 000 deri në 40 000 denarë.

Neni 43

Me dënim me para prej 40 000 gjer më 50 000 denarë do të dënohet për kundërvajtje personi fizik nëse në kuadër të punës së vet:

- nuk e vërteton identitetin e klientit gjatë kryerjes së transakcionit apo gjatë vendosjes së formës tjetër afariste apo marrëdhënies së kontraktuar (neni 7);
- nuk e refuzon apo mban transakcionin e paidentifikuar (neni 12);

- nuk kërkon dëshmi për transakcionin e bërë përmes bankës (neni 13);
- nuk e lajmëron Drejtorinë për transakcionin të lidhur me aktivitetin terrorist dhe financimin e terrorizmit (neni 15);
- nuk e vërteton identitetin e klientit gjatë shkëmbimit të valutës, në shumë më të madhe nga shuma e rregulluar me kët ligj apo nuk e identifikon klientin menjëherë pas hyrjes në kasino (neni 17 dhe 19);
- nuk e vërteton identitetin e klientit para çdo transakcioni më të madh se 2 500 euro (neni 18);
- të dhënat e siguruar në bazë të këtij ligji nuk i ruan aq kohë sa është rregulluar me kët ligj (neni 20);
- të dhënat e siguruar në bazë të këtij ligji i shfrytëzohen në kundërshtim me qëllimin e rregulluar me kët ligj (neni 21);
- të dhënat e mbledhura, informatat dhe dokumentet për transakcionet e kryera nuk ia paraqet Drejtorisë (neni 22), dhe
- kryen transakcion në kundërshtim me urdhërin e Drejtorisë apo masave të përkohshme të përcaktuara nga gjykata (nga neni 29 deri në nenin 32).

Për ndëshkimin nga nga paragrafi 1 i këtij neni përskaaj dënimin me para mund të shqiptohet edhe masa e sigurisë-ndalim i kryerjes së profesionit, veprimtarisë apo obligimit prej tre muajve deri në një vit.

VII. DISPOZITAT KALIMTARE DHE PËRFUNDIMTARE

Neni 44

Odat, përkatësisht shoqatat profesionale nga neni 39 i këtij ligji janë të obliguara t'i formojnë komisionet nga neni 39 i këtij ligji më së voni në afat prej 90 ditëve nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji dhe për atë ta lajmërojnë Drejtorinë.

Neni 45

Listat e indikatorëve për njohjen e transakcioneve të dyshimta nga neni 4 i këtij ligji, Drejtoria në bashkëpunim me subjektet dhe organet që kryejnë mbikëqyrje ndaj punës së tyre do t'i vërtetojë më së voni në afat prej tëtëmbëdhjetë muajve nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 46

Me ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji përfundon të vlejë Ligji për parandalimin e larjes së parave ("Gazeta zyrtare e Republikës së Maqedonisë", numër 70 /01).

Neni 47

Ky ligj hyn në fuqi ditën e tetë nga dita e shpalljes në "Gazetën zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

889.

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

**У К А З
ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ
ЗА ЦАРИНСКАТА УПРАВА**

Се прогласува Законот за Царинската управа, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 1 јули 2004 година.

Бр. 07-2924/1
1 јули 2004 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
Бранко Црвенковски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
д-р **Љупчо Јордановски, с.р.**

ЗАКОН ЗА ЦАРИНСКАТА УПРАВА

ДЕЛ ПРВИ I. ОПШТИ ОДРЕДБИ И ДЕФИНИЦИИ

Член 1

(1) Со овој закон се уредува организацијата, делокругот на работа, начинот на вршење на работата и управувањето со Царинската управа, царинските надлежности, како и овластувањата и одговорностите при собирањето, евидентирањето, обработката и заштитата на податоци во врска со работите на Царинската управа.

(2) Со овој закон се уредуваат специфичностите во правата, обврските и одговорностите на царинските службеници од работен однос, кодексот на однесување, наградите и признанијата, како и финансирањето на Царинската управа.

Член 2

Одделните поими употребени во овој закон го имаат следново значење:

1) Царински службеник е службеник на Царинската управа кој е униформиран или има посебни должности и овластувања и кој ги извршува задачите во согласност со овој закон и друг закон;

2) Оперативна инструкција е упатство и насока донесена од директорот на Царинската управа наменета за царинските службеници за тоа како одредена работа и постапка треба да биде раководена или спроведувана, како и очекуваните стандарди на работа и однесувањето кон кои царинските службеници мора да се придржуваат;

3) Царинска мерка е секоја мерка преземена под надлежност на Царинската управа во согласност со овој закон и со друг закон;

4) Царинското подрачје на Република Македонија (во натамошниот текст: царинско подрачје) ја опфаќа територијата, територијалните води и воздушниот простор над територијата на Република Македонија, државната граница, а согласно со ратификувани меѓународни договори може да се протега и на делови од територијата на други држави. Царинското подрачје е обележано со царинска линија која е идентична со државната граница;

5) Царински пограничен појас на копно е дел од царинското подрачје на Република Македонија, во ширина од 15 км од царинската линија во длабочината на територијата на Република Македонија. Царински пограничен појас на граничните езера е дел од царинското подрачје на Република Македонија кој во ширина ја опфаќа царинската линија на езерото и до 5 км на копното од брегот на езерото. Кога пограничниот појас се протега на дел од месности, тогаш целата месност се смета како да е внатре во појасот;

6) Царинска контролирана зона вклучува царински пограничен појас, царински складишта, царински терминали, царински зони, слободни економски зони, слободни складови, воздухопловни и езерски пристаништа отворени за меѓународен јавен сообраќај на лица и стоки и сите други места определени или одобрени од страна на Царинската управа со цел спроведување на царински надзор;

7) Царински надзор се општи мерки кои ги презема Царинската управа заради обезбедување на примена на царинските прописи, а кога е потребно и на други прописи кои важат за стока која е предмет на царински надзор;

8) Царинска контрола е извршување на конкретни дејствија како што се преглед на стока, проверка на постоење, веродостојност и точност на документите, преглед на деловни книги и други евиденции, преглед и претрес на транспортни средства, преглед и претрес на личен багаж и друга стока која ја носат лицата со

или на себе, спроведување на службени истраги и други слични дејствија во поглед на запазување на царинските прописи, а кога е потребно и на други прописи кои важат за стока која е предмет на царински надзор;

9) Транспортни средства се секакви патнички и товарни возила, вклучувајќи запрежни коли, приколки или полуприколки, авиони, возови, вагони, чамци, бродови, амфибиски возила, хидроплани, други контејнери, како и сите други средства кои можат да се користат за транспорт на лица и стоки и

10) Технички надзор е мерка на набљудување, увид и документирање на движење на стоки, транспортни средства и лица со примена на аудио, видео и други технички средства.

II. ОРГАНИЗАЦИЈА И ДЕЛОКРУГ НА РАБОТА

1. Организација и управување

Член 3

(1) Царинската управа е орган на државната управа во состав на Министерството за финансии со својство на правно лице.

(2) Царинската управа своите надлежности ги спроведува на целата територија на Република Македонија. Седиштето на Царинската управа се наоѓа во Скопје.

Член 4

(1) Царинската управа има свој симбол во кружен облик со два натписа - во горниот дел стои "Република Македонија Царинска управа", а во долниот дел стои ЦАРИНА – CUSTOMS. Симболот е составен од средишна црвена лента со златно-жолта рамка, која ги симболизира граничните премини, а над неа и под неа има по три златно-жолти ленти, кои го симболизираат протоколот на луѓе и стоки преку царинската линија.

(2) Министерот за финансии, на предлог на директорот на Царинската управа, ја пропишува формата, содржината и начинот на употреба на симболот од ставот 1 на овој член.

Член 5

(1) Царинската управа работите од својот делокруг ги извршува преку:

- 1) Централна управа и
- 2) царинарници.

(2) Централната управа координира и раководи со царинските надлежности на целата територија на Република Македонија.

(3) Царинарниците се формираат кога тоа го бара обемот и структурата на стокониот и патнички промет со странство.

2. Директор

Член 6

(1) Со работата на Царинската управа раководи директор кој го именува и разрешува Владата на Република Македонија.

(2) Директорот на Царинската управа (во натамошниот текст: директор) за својата работа и работата на Царинската управа лично е одговорен пред Владата на Република Македонија и министерот за финансии.

(3) Директорот има заменик кој го именува и разрешува Владата на Република Македонија.

(4) Именувањето на директорот и заменикот на директорот се врши пред сè врз основа на нивната стручност, при што се земаат предвид и другите нивни способности релевантни за вршење на функцијата.

Член 7

(1) Директорот ја претставува Царинската управа и е надлежен за донесување акти во првостепена управна постапка.

(2) Директорот е надлежен за донесување оперативни инструкции во писмена форма од сите области на царинското работење.

(3) Директорот одлучува за вработување, распоредување, суспендирање и престанок на работен однос на вработените во Царинската управа, согласно со одредбите на овој закон.

(4) Директорот при одлучување во смисла на ставот (3) од овој член треба да обезбеди правична и соодветна застапеност на сите заедници кои живеат во Република Македонија.

(5) Директорот е надлежен за започнување на постапка за откривање на случаи на несоодветно однесување или прекршување на должностите од страна на вработените во Царинската управа.

(6) Директорот може во писмена форма да пренесе одделни негови надлежности на раководни и стручни царински службеници, согласно со закон.

3. Структура на работните места

Член 8

(1) Царинските службеници, во зависност од службените задачи кои ги извршуваат, се класифицираат во следниве групи и звања:

- I. раководни царински службеници;
- II. стручни царински службеници и
- III. административни царински службеници.

(2) Раководни царински службеници се:

- помошник директор,
- управник на царинарница,
- помошник управник на царинарница,
- началник на одделение,
- шеф на царинска испостава,
- шеф на служба,
- водител на отсек и
- водител на смена.

(3) Стручни царински службеници се:

- советник на директорот,
- главен инспектор,
- самостоен советник,
- виш цариник контролор,
- виш инспектор,
- системски инженер,
- инспектор,
- виш цариник,
- советник,
- помлад инспектор,
- цариник и
- водич на царински пес.

(4) Административни царински службеници се:

- главен оператор на мрежа,
- оператор на мрежа,
- оператор,
- административен оператор,
- техничар за поддршка и координација и
- референт за продажба на царинска стока.

(5) Царинските службеници од I. група имаат високо или вишо образование освен водител на смена кој може да има високо, вишо или средно образование, а царинските службеници од II. и III. група имаат високо, вишо или средно образование.

4. Основни надлежности

Член 9

Царинската управа работите од својата надлежност ги врши согласно со овој закон, Царинскиот закон, Законот за царинската тарифа и други закони со кои се уредува увозот, извозот и транзитот на стока, како и за извршување на други дејности коишто со други закони и се утврдени во надлежност.

Член 10

Основни надлежности на Царинската управа се:

- 1) спроведување на царински надзор;
- 2) спроведување на царинска контрола;
- 3) царинење на стока;

4) спроведување царинска контрола, истражни и разузнавачки мерки со цел спречување, откривање и истражување на царински прекршоци и кривични дела;

5) поведување постапка по царински и други прекршоци, како и кривични дела утврдени со закон и наплата на мандатни казни;

6) вршење пресметка и наплата или враќање на извозни и увозни давачки, даноци и други јавни давачки и надоместоци при увоз, извоз или транзит на стока, како и спроведување на присилна наплата на истите во согласност со закон;

7) водење царинско-управна постапка во прв степен;

8) вршење на контрола на внесување и изнесување на ефективни домашни и странски пари, чекови и монетарно злато;

9) вршење контрола на извозот, увозот и транзитот на стока за која се пропишани посебни мерки од интерес за безбедноста и јавниот морал, зачувување на здравјето и животот на луѓето, животните и растенијата, заштита на животната средина, заштита на добра од привремена заштита или културно наследство или природни реткости, заштита на авторските и другите сродни права и правата на индустриска сопственост, како и други мерки на трговската политика пропишани со закон;

10) организирање на царинскиот информациски систем и обезбедување податоци за увоз и извоз заради спроведување статистички истражувања;

11) организирање и спроведување на контрола на професионалната одговорност на вработените;

12) организирање и спроведување на обуки, проверка на знаење и стручни способности на царинските службеници, како и управување со човечките ресурси;

13) давање на стручна помош за примена на царинските прописи за што организира семинари и јавни трибини со право на надомест;

14) спроведување сместување и чување на стоки, како и постапка на продажба на одземена, отстапена или пронајдена царинска стока;

15) вршење на следење на царинска стока со надомест на трошоци;

16) вршење на хемиско-технолошко испитување на стока со надомест на трошоци;

17) соработка со други државни органи;

18) соработка со странски царински управи и меѓународни организации и

19) вршење на други надлежности пропишани со овој закон и со друг закон.

Член 11

Министерот за финансии по предлог на директорот го донесува Актот за организација на работата на Царинската управа.

III. ЦАРИНСКИ НАДЛЕЖНОСТИ

1. Општи принципи на царинските надлежности

Член 12

Царинската управа своите надлежности ги извршува врз основа на Уставот и законите и меѓународните договори што ги ратификувала Република Македонија.

Член 13

Во извршувањето на своите надлежности, Царинската управа и царинските службеници не треба да вршат дискриминација на кое било лице врз ниедна основа како што се: пол, раса, боја на кожата, национално или социјално потекло, политичко и верско уверување, имотна и општествена положба или друг статус.

Член 14

(1) Царинските мерки се спроведуваат со потребната ефикасност и брзина. Царинските мерки треба да бидат оправдани во однос на значењето и итноста на должноста и во однос на факторите што влијаат на севкупната процена на ситуацијата.

(2) Царинските мерки се спроведуваат на таков начин да не се стори поголема штета или непријатност отколку што е неопходно за извршување на одредена должност.

(3) Одредени царински мерки нема да се спроведуваат доколку нивното спроведување би можело да доведе до несоодветни последици во споредба со бараниот резултат.

Член 15

(1) Лицето или неговиот застапник, на кое се применува одредена царинска мерка којашто влијае на неговата лична слобода, мора веднаш да биде известено за основаноста на царинската мерка, освен ако тоа е невозможно поради состојбата во која се наоѓа лицето или поради други околности.

(2) Право да бидат информирани за основаноста на царинската мерка којашто влијае на нивните права имаат и други лица освен лицата од ставот (1) на овој член веднаш штом тоа ќе биде можно без притоа да се загрози спроведувањето на царинската мерка, освен ако поинаку е уредено со овој или друг закон.

Член 16

Надлежностите на Царинската управа и царинските службеници пропишани со овој закон или со друг закон, се применуваат на целото царинско подрачје.

2. Надлежности на Царинската управа

Член 17

Царинската управа може, под условите пропишани со овој закон или со друг закон, да ги презема сите мерки и активности што ги смета за неопходни заради обезбедување правилна примена на законите од областа на царинското работење.

Член 18

Царинската управа може да побара од Министерството за внатрешни работи помош во спроведувањето на одредбите на овој закон или со други закони за чие спроведување е надлежна Царинската управа.

Член 19

(1) Органите на државната управа и другите државни органи, како и органите на општините и градот Скопје, треба да ја дадат сета неопходна помош во рамките на нивните надлежности заради примена и извршување на одредена царинска мерка.

(2) Врз основа на добиено барање Царинската управа ќе им помага на органите наведени во ставот (1) на овој член во спроведувањето на законите чија примена спаѓа во нивна надлежност.

(3) Одлуките за барање и давање помош ги донесува директорот, доколку тоа поинаку не е уредено со овој закон или со друг закон.

Член 20

(1) Органите на државната управа и другите државни органи, како и органите на општините и градот Скопје, се должни да ја известуваат Царинската управа за сторени прекршоци и кривични дела или прекршоци и кривични дела што може да се сторат од областа на царинското работење.

(2) Органите од ставот (1) на овој член, конечно одземената царинска стока предмет на прекршок или кривично дело, можат да му ја продадат или отуѓат по која било правна основа на друго лице само ако Царинската управа го дозволила тоа.

(3) Царинската управа може да издаде дозвола од ставот (2) на овој член, доколку настанатиот царински долг е во целост намирен.

Член 21

(1) Царинската управа од органите на државната управа и другите државни органи, како и органите на општините и градот Скопје, и покрај нивната обврска

да ја почитуваат тајноста, врз основа на писмено барање, има право без надомест да ги добие сите информации и документи што и се неопходни за извршување на службени должности, освен ако користењето на информациите и документите како доказ е забрането или ограничено со закон.

(2) Царинската управа соработува и разменува информации со органите на државната управа и другите државни органи, како и органите на општините и градот Скопје и со јавни или приватни организации.

Член 22

Царинската управа соработува со царинските управи на други земји на полето на царинското работење во откривање и спречување на царински прекршоци и кривични дела од областа на царинското работење, обуки на царинските службеници, унапредување на техничкиот развој и друго, во согласност со ратификувани меѓународни договори.

Член 23

Царинската управа може заради спроведување на своите надлежности да користи техничка опрема, службени автомобили опремени со светлосна и звучна сигнализација и пци и други животни за детекција на дрога, експлозивни средства и друго.

Член 24

(1) Царинската управа има право да прибира пријави или информации во врска со царински прекршоци или кривични дела од областа на царинското работење од кое било лице, истите да ги собира и анализира заради откривање и спречување на тие царински прекршоци или кривични дела.

(2) Царинската управа може да утврди и исплати надомест на лицето кое дало точни информации од ставот (1) на овој член за што го известува министерот за финансии. Идентитетот на лицето кое ги дава информациите е под загарантирана тајност во сите околности.

Член 25

Царинската управа има право, откако претходно известила, да врши технички надзор заради спречување царински прекршоци и кривични дела од областа на царинското работење, како и за идентификација на осомничено лице за извршен царински прекршок или кривично дело во царинската контролирана зона и на други места или простории за чиј надзор е овластена Царинската управа.

3. Надлежности на царинските службеници

Член 26

(1) Царинските службеници ги вршат работите на царинската служба во службена или цивилна облека во случаи и на начин утврдени со акт што го донесува директорот. Службената облека е царинска униформа со пропишаниот симбол на Царинската управа.

(2) Царинските службеници се должни на барање на лицата да се легитимираат со службената легитимација, а кога работите ги извршуваат во цивилна облека мораат да се легитимираат со службената легитимација пред преземање на кое било службено дејствие, освен кога со легитимирањето може да се загрози спроведувањето на преземената царинска мерка.

(3) Министерот за финансии, на предлог на директорот, ги пропишува службената облека, ознаките на чиновите, начинот на нејзиното доделување и користење, како и формата, содржината и начинот на издавање и одземање на службената легитимација на царинските службеници.

Член 27

Царинските службеници се надлежни за преземање на сите мерки и дејствија за откривање и спречување на царински прекршоци и кривични дела од сите области на царинското работење, во согласност со Законот за кривичната постапка и Законот за прекршоци.

Член 28

Царински службеник може на цело царинско подрачје да ги презема сите оперативни дејствија за прибирање информации и докази за сторени царински прекршоци и кривични дела од областа на царинското работење.

Член 29

(1) Царински службеник може да го легитимира и утврди идентитетот на секое лице:

1) кое влегува во, го напушта или се подготвува да го напушти царинското подрачје и

2) кое влегува во, ја напушта или останува во царинската контролирана зона.

(2) Царински службеник може да побара од лицето од ставот (1) на овој член да:

1) одговори на сите прашања што царинскиот службеник ќе му ги постави во врска со неговиот багаж, за предметите што се дел од багажот или предметите што тоа ги носи со себе;

2) го стави на увид личниот багаж и сите предмети што се дел од багажот заради преглед и

3) одговори на сите прашања што царинскиот службеник ќе му ги постави во врска со неговото патување или околностите во врска со патувањето.

Член 30

(1) Царински службеник може да изврши претрес на секое лице:

1) кое влегува во, го напушта или се подготвува да го напушти царинското подрачје и

2) кое влегува во, ја напушта или останува во царинската контролирана зона, доколку царинскиот службеник има основани причини да се сомнева дека лицето во неговата облека или во телото крие:

а) царинска стока, забранета стока или стока која може привремено да се одземе;

б) докази поврзани со таква стока или
в) нешто што претставува или би можело да претставува доказ за повреда или можна повреда на Царинскиот закон или друг закон за чие спроведување е надлежна Царинската управа.

(2) Кога царинскиот службеник има основани причини да се сомнева дека лицето на кое треба да се изврши претрес согласно со овој член, во неговото тело или во телесните отвори крие стока од ставот (1) на овој член, царинскиот службеник може да го задржи лицето и без одлагање да го спроведе кај лекар во јавна здравствена установа кој треба да му изврши интимен претрес.

(3) Пред да започне со претресот од ставот (1) на овој член, царинскиот службеник по правило треба да повика уште еден царински службеник или друго соодветно лице кое ќе присуствува на претресот во својство на сведок.

(4) Претресот на лице се врши во одделна просторија од страна на царински службеник припадник на истиот пол. Доколку на местото каде што се врши претресот нема царински службеник кој е припадник на истиот пол, царинскиот службеник може да овласти друго соодветно лице, припадник на истиот пол, да го изврши претресот и/или да присуствува на претресот во својство на сведок.

(5) Претрес на малолетно лице помладо од 14 години може да се врши само во присуство на неговите родители или во присуство на возрасни лица кои се одговорни за него, или доколку тие се недостапни, во присуство на социјален работник.

(6) За извршениот претрес треба да се подготви записник кој ќе го потпишат царинскиот службеник, лицето над кое бил извршен претресот и сведокот. Кога лицето над кое бил извршен претресот или сведокот одбие да се потпише, царинскиот службеник е должен истото да го констатира во записникот, а по можност да ги наведе и причините за тоа.

Член 31

Царински службеник може да врши претрес на лица согласно со одредбите на членот 30 од овој закон на начин што вклучува мал физички контакт или исклучува физички контакт меѓу царинскиот службеник и лицето на кое се врши претресот. Претресот може да се врши со употреба на помошни средства како пес, механички и електрични средства, рентген или други слични средства.

Член 32

(1) Царински службеник може да запре и изврши претрес и преглед на:

1) секое транспортно средство што влегува во, го напушта или се подготвува да го напушти царинското подрачје;

2) секое транспортно средство што влегува, останува во или ја напушта царинската контролирана зона и

3) секое транспортно средство, освен оние на кои се однесува точката 1) и/или точката 2) од овој став, на целото царинско подрачје за кое царинскиот службеник има основани причини да се сомнева дека:

а) пренесува царинска стока, забранета стока или стока која може привремено да се одземе и

б) било или ќе биде вклучено во повреда на Царинскиот закон или некој друг закон за чие спроведување е надлежна Царинската управа и може, со примена на сила во мерка примерена на околностите, да влегува во сите делови на транспортното средство и да ги отвори сите оддели, прегради и други места и може да изврши преглед на стоките што се наоѓаат во транспортното средство.

(2) Лице кое го врши транспортот или ги пренесува стоките наведени во ставот (1) од овој член, треба да одговори на сите прашања на царинскиот службеник во однос на превозното средство и стоката која се пренесува и, доколку тоа го побара царинскиот службеник, треба да ја стави стоката на увид, да поднесе документирани докази и да овозможи преглед на истата.

(3) Доколку е потребно, царинскиот службеник може да побара од лицето од ставот (2) на овој член, да го пренесе транспортното средство до соодветно место за преглед и претрес. Трошоците настанати во врска со пренесувањето на транспортното средство не паѓаат на товар на Царинската управа.

(4) Царинскиот службеник може, тогаш кога тоа е оправдано со оглед на околностите, да го интервјуира секое лице кое би можело да има каква било информација за дејствијата и околностите опишани во ставовите (1) и (2) од овој член.

Член 33

(1) Царински службеник може да ја прегледа, измери, анализира или тестира царинската стока и може за таа цел да ги отвори или да побара да бидат отворени сите пакети во кои се наоѓа таква стока или оние пакети за кои се сомнева дека би можела да се наоѓа.

(2) Доколку е потребно, царинскиот службеник може да побара декларантот или сопственикот на царинската стока да организира транспорт на стоката до соодветно место за растовар, утовар, претовар, распакување и пакување на стоката. Трошоците настанати во врска со транспортот паѓаат на товар на декларантот или сопственикот на царинската стока.

Член 34

(1) Царински службеник може да изврши преглед на сите поштенски пратки што биле увезени и да ја отвори или да побара да биде отворена секоја пратка за која има основани причини да се сомнева дека содржи некоја стока чијшто увоз е забранет, согласно со закон за чие спроведување е надлежна Царинската управа. Царинскиот службеник може да побара увезена по-

штенска пратка со тежина од 30 грама или помала тежина да биде отворена само во присуство и од страна на лицето до кое е адресирана или друго лице овластено од него. Во секој случај, под никакви околности не смее доверливоста на поштенската пратка да биде нарушена. Службениците на поштите мора да ги пријават на царинскиот орган сите пратки кои подлежат на примена на овој закон или на друг закон.

(2) Во однос на стоките од ставот (1) на овој член, царинските службеници можат да ги спроведуваат сите надлежности и под услови пропишани со членот 33 на овој закон.

Член 35

Царински службеник може да изврши преглед на друга стока, освен онаа наведена во членот 33 на овој закон и да ги преземе сите мерки од членот 37 на овој закон, доколку има основани причини да се сомнева дека во врска со таа стока биле или би можеле да бидат повредени одредбите на Царинскиот закон или друг закон за чие спроведување е надлежна Царинската управа.

Член 36

(1) Царинскиот службеник може во рамките на царинското подрачје, од сите лица кои носат или чуваат стока за која се применуваат мерките на трговската политика или стока која подложи на плаќање на царински долг, да побара да се приложат следниве докази:

1) дека стоката била набавена или произведена на царинското подрачје или

2) дека стоката била увезена во согласност со законите или други прописи и дека со стоката се постапува согласно со одредбите на Царинскиот закон и кој било друг закон за чие спроведување е надлежна Царинската управа.

(2) Доколку на прво барање од страна на царинскиот службеник не се приложат вакви докази, стоката ќе биде предмет на мерките од членот 37 на овој закон.

(3) Со посебен акт министерот за финансии на предлог на директорот ќе го пропише списокот на стоките од ставот (1) на овој член.

Член 37

(1) Царински службеник може да ја задржи стоката што се увезува или што се извезува сè додека не оцени дека со стоката се постапувало во согласност со Царинскиот закон и другите закони, за чие спроведување е надлежна Царинската управа. Царински службеник, исто така, може да ги задржи документите што се однесуваат на вакви стоки.

(2) Царински службеник може привремено да ги одземе сите стоки или транспортни средства што подлежат на одземање во согласност со Царинскиот закон или кој било друг закон за чие спроведување е надлежна Царинската управа, како и документите што се однесуваат на тие стоки и транспортни средства.

(3) Кога привременото одземање на таквите стоки или транспортни средства или документи не е можно, царински службеник може во писмена или усна форма да му нареди на сопственикот на стоката, на неговиот полномошник или на кое било друго лице да не ја преместува, отуѓува по која било правна основа или да не презема какво било друго дејствие во врска со таа стока, транспортно средство или документи без претходно одобрение од страна на царинскиот службеник.

(4) Лицето кое е одговорно за стоките, транспортните средства или документите наведени во ставот (3) од овој член истите треба да ги чува на сигурно и безбедно место, сè додека не биде донесена конечна одлука за тоа дали стоката или транспортните средства или документи треба да се одземат. Царинскиот службеник може во секое време да изврши надзор над стоките, транспортните средства и документите.

(5) Кога царински службеник задржува или привремено одзема документи, стока или транспортни средства, тој треба да му даде потврда на лицето или лицата од коишто биле задржани или на коишто им биле привремено одземени документите, стоката или превозните средства. Директорот ја пропишува формата на потврдата.

(6) Трошоците настанати во врска со одредбите од ставовите (1), (2), (3), (4) и (5) на овој член паѓаат на товар на лицата наведени во тие ставови.

Член 38

(1) Царински службеник заради проверка на точноста на податоците содржани во декларацијата може да ги прегледа трговските документи, книговодствените записи, договорите, записниците и сите други податоци што се однесуваат на увозната, извозната или друга царинска постапка во врска со декларирана стока или на натамошните комерцијални постапки во врска со таа стока. Тие проверки можат да се спроведат во просториите на декларантот или во просториите на друго лице кое непосредно или посредно е деловно вклучено во наведените дејствија, или во просториите на кое било друго лице кое го поседува наведениот документ или податоци, заради деловни цели. Царински службеник може, исто така, да ја прегледа стоката доколку тоа сè уште е можно.

(2) Царински службеник може од лицето кое ја поднесува декларацијата или од кое било друго лице кое е наведено во ставот (1) на овој член да ги побара трговските книги, книговодствените записи, договорите, записниците и сите други податоци, а тоа лице е должно во определен рок и на одреденото место да му ги достави на царинскиот службеник сите барани документи или информации, без разлика на тоа во каков облик се чуваат и на негово барање треба да му ја даде сета неопходна помош.

(3) Кога со дополнителната проверка на декларацијата или со проверката извршена по царинењето на стоката ќе се утврди дека одредбите со кои се уредува спроведената царинска постапка биле применети врз основа на неточна или непотполна информација, царинските службеници во согласност со Царинскиот закон и други закони, ќе ги преземат потребните мерки за регулирање на состојбата, имајќи ги предвид новите информации што им стојат на располагање.

(4) Кога деловните евиденции и други документи и записници пропишани со важечката законска регулатива се чуваат во електронска форма, царинскиот службеник има право на пристап до базата на податоци на компјутерскиот систем, како и право да побара да бидат изготвени и да му бидат приложени сите документи или декларации што би ги потврдиле податоците што се чуваат во електронска форма.

(5) Царински службеник може да направи копии или да користи извадоци од сите документи што произлегле согласно со одредбите на овој член.

Член 39

Царински службеник може да влегува во деловни простории во текот на работното време на корисникот на тие простории ако има основани причини да се посомнева дека тие простории се користат во врска со набавка, продажба и производство или увоз и извоз на стоки за кои се наплатува царина и други увозни давачки и дека такви стоки се наоѓаат во тие простории, како и да изврши преглед на тие простории и стоки, вклучувајќи ги и просториите кои се означени како седиште на трговското друштво или просториите во кои се врши трговската дејност.

Член 40

(1) Царински службеник може да преземе мерки за обезбедување на видот, квалитетот и количината на стоката кога тоа е неопходно заради исполнување на

условите коишто ја уредуваат царинската постапка за која стоката била декларирана. Мерките се спроведуваат со ставање пломба, други царински обележја или на друг начин.

(2) Царински службеник може да стави пломба или други царински обележја на стоката што е предмет на царински надзор, како и на транспортни средства, царински складишта или други простории каде што се наоѓа стоката, со цел да го обезбеди видот, квалитетот и количината на стоката и нејзината идентичност.

(3) Пломбите и другите царински обележја можат да бидат отстранети, сменети или уништени само од страна на царинските службеници или од страна на овластени лица кои имаат дозвола од царинските службеници.

Член 41

Доколку тоа е неопходно заради спроведување на царинскиот надзор, царински службеник може да ги плимбува или на друг начин затвори просториите и да ги отстрани лицата и предметите од местата каде што се врши утовар, истовар, чување или преглед на стока, како и транспортните средства и да го забрани или ограничи движењето на такви места, простории или транспортни средства.

Член 42

(1) Како доказ во прекршочната и/или кривичната постапка може да се користат записници за факти утврдени за време на претресот и прегледот на лица, транспортни средства и деловни простории, документи во која било форма, стоки и предмети привремено одземени или собрани во согласност со овој закон, Царинскиот закон и со кој било друг закон за чие спроведување е надлежна Царинската управа.

(2) Известувањата што лицата ги дале во текот на царинската постапка или известувањата дадени во текот на истрагата можат да се користат како докази во прекршочната и кривичната постапка доколку биле дадени во согласност со Законот за кривичната постапка и Законот за прекршоци.

Член 43

(1) Заради фаќање на извршител на кривично дело од областа на царинското работење кога непосредно го гонат, заради превезување на жртва на кривично дело или друг несрекен случај до најблиската здравствена установа, како и за извршување на други службени должности од итна природа, царинските службеници имаат право да се послужат со сообраќајни средства и со средства за врски до кои можат да дојдат, ако тоа не можат да го извршат на друг начин. За употребата на сообраќајното средство или средството за врски царинскиот службеник веднаш му издава потврда на сопственикот, односно корисникот на средството.

(2) Сопственикот, односно корисникот на средството од ставот (1) на овој член има право на надоместоци на трошоците и на стварната штета предизвикана со употребата на средството.

(3) Надоместоците од ставот (2) на овој член паѓаат на товар на Буџетот на Република Македонија.

Член 44

(1) Царинските службеници при спроведување на своите надлежности можат да употребат средства на присила, како и да носат и да употребат огнено оружје.

(2) Царинските службеници можат да употребат огнено оружје кога:

1) се во ситуација на самоодбрана;

2) не постои друг начин на запирање лица кои имаат намера да ја преминат границата и не ги почитуваат повторените наредби од страна на царинскиот службеник да запрат;

3) не постои друг начин да се запрат возилата, како и животни кои имаат намера да ја преминат границата и по повторените наредби од страна на царинскиот службеник да запрат и

4) не можат на друг начин да спречат намерно оштетување на објекти или средства на Царинската управа.

(3) Владата на Република Македонија, на предлог на министерот за финансии, поблиску ја пропишува употребата на средствата за присила, како и носењето и употребата на огненото оружје од страна на царинските службеници.

Член 45

Царински службеници имаат право да наплатуваат мандатни казни, во согласност со Царинскиот закон.

Член 46

Царинските службеници, при спроведување на своите овластувања на и во средства за јавен сообраќај, имаат право на бесплатен превоз со тие средства и право на осигурување исто како и патниците кои го плаќаат превозот со тие средства.

Член 47

Правните и физичките лица се должни да постапуваат во согласност со барањето на царинскиот службеник и да му овозможат да ги преземе сите мерки и дејствија утврдени со членовите од 26 до 46 на овој закон.

IV. СОБИРАЊЕ, ЕВИДЕНЦИЈА, ОБРАБОТКА И ЗАШТИТА НА ПОДАТОЦИ

Член 48

(1) Царинската управа собира, евидентира, обработува и заштитува лични и други податоци заради спроведување на своите надлежности непосредно од лица на кои тие податоци се однесуваат, како и од лица кои ги поседуваат бараните податоци или од постоечката евиденција, при што царинските службеници не се должни за тоа да го известат лицето на кое тие податоци се однесуваат, ако со тоа би се оневозможило или отежнало извршувањето на одредена задача.

(2) Органите на државната управа и другите државни органи, организации или други лица, кои по службена должност водат податоци од ставот (1) на овој член, се должни да ги достават таквите податоци на барање на царинските службеници.

Член 49

Царинската управа води евиденција за податоците од членот 48 на овој закон во согласност со законот со кој се уредува заштитата на личните податоци.

ДЕЛ ВТОРИ

V. СПЕЦИФИЧНОСТИ ВО ПРАВАТА, ОБВРСКИТЕ И ОДГОВОРНОСТИТЕ НА ЦАРИНСКИТЕ СЛУЖБЕНИЦИ ВО РАБОТНИТЕ ОДНОСИ

1. Општи одредби

Член 50

(1) На царинските службеници се применува Законот за работните односи и општите и посебните прописи од областа на здравствено, пензиското и инвалидското осигурување и колективниот договор на Царинската управа (во натамошниот текст: колективен договор), доколку со овој закон поинаку не е уредено.

(2) За вработените лица во Царинската управа со статус на државен службеник во однос на правата, должностите и одговорностите од работен однос, ќе се применува Законот за државните службеници.

(3) За вработените лица во Царинската управа кои вршат административно-технички или помошни работи, во однос на правата, должностите и одговорностите од работен однос, ќе се применува Законот за работните односи.

2. Вработување

Член 51

(1) Во Царинската управа како царински службеник може да се вработи лице кое покрај општите услови ги исполнува и посебните услови предвидени во Актот за систематизација на работните места во Царинската управа.

(2) Министерот за финансии по предлог на директорот го донесува Актот за систематизација на работните места во Царинската управа.

3. Постапка за вработување

Член 52

(1) Вработувањето на царинските службеници се врзи врз основа на јавен оглас за слободно работно место објавен во најмалку два дневни весника, од кои на еден од јазикот кој го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик, по претходно добиена писмена согласност од министерот за финансии.

(2) Јавниот оглас за слободно работно место содржи: назив на работното место, краток опис на работното место, вид и степен на стручната подготовка, потребно работно искуство, звање, рокот за пријавување и местото каде што може да се подигне и поднесе службениот образец на пријавата.

(3) Рокот за пријавување не треба да е пократок од 20 дена и да не е подолг од 30 дена сметајќи од денот на објавување на слободното работно место.

(4) Царински службеник, со негова согласност, може да се вработи од еден во друг државен орган, без огласување на работното место, со преземање и склучување на договор за работа на работно место кое одговара на неговата стручна подготовка, односно квалификации, кога тоа го налага потребата на Царинската управа, по претходно мислење на министерот за финансии.

(5) Директорот го задржува правото да даде дозвола за необјавување на јавен оглас за слободно работно место врз основа на негова одлука за унапредување или прераспоредување на царински службеник на тоа работно место.

(6) Царинската управа ги собира, евидентира и заверува сите пријави и приложени документи за лицето кандидат за царински службеник.

(7) Директорот може да побара податоци за лице кое е во постапка на вработување како царински службеник, од надлежните државни институции кои се овластени за водење на безбедносни податоци, за постоење на пречки кои ја загрозуваат безбедноста на работењето на Царинската управа.

(8) Директорот одлучува за избор од пријавените кандидати. Сите пријавени кандидати кои ги исполнуваат условите треба да бидат известени во писмена форма за извршениот избор во рок од осум дена од денот на донесување на одлуката. Кандидатите кои не се избрани имаат право на жалба до министерот за финансии во рок од осум дена од добивање на конечната одлука за направениот избор.

(9) Работниот однос се заснова со склучување на договор за работа во писмена форма меѓу избраниот кандидат и директорот. Работниот однос започнува со датумот на потпишување на договорот и неговата заверка во службата надлежна за посредување при вработување.

(10) Прописите за проверката на работните способности и процедурите за започнување на вработувањето ќе се уредат со Колективниот договор или оперативна инструкција донесена од страна на директорот.

4. Пробна работа

Член 53

(1) Нововработениот или унапреден царински службеник ќе биде подложен на пробна работа.

(2) Пробната работа трае најдолго 12 месеца и не помалку од шест месеца.

(3) Во текот на овој период, царинските службеници се под грижата и директно следење и оценување од страна на непосредниот претпоставен раководител. Царинската управа на сите царински службеници им обезбедува стручна обука за извршување на работите на новото работно место.

(4) Царинскиот службеник е подложен на оценување на работата додека е на пробна работа во согласност со постапката утврдена во членот 66 од овој закон.

(5) На крајот од пробната работа за новопримените царински службеници се донесува одлука:

1) за засновање на работен однос или

2) за престанок на работен однос.

(6) По исклучок од ставот (5) на овој член, одлуката за престанок на работниот однос може да се донесе и пред истекот на периодот на пробната работа, доколку со процената на работната способност се утврди дека царинскиот службеник не ги задоволува барањата на работното место.

(7) За унапредените царински службеници кои во текот на пробната работа не остварат задоволителни работни резултати, ќе се донесе одлука за враќање на претходното звање.

(8) Лицето на кое ќе му престане работниот однос, односно кое ќе биде вратено на претходно звање, во смисла на овој член, има право на жалба до министерот за финансии во рок од осум дена од денот на доставување на одлуката.

(9) Постапката поврзана за третманот на вработениот на пробна работа се уредува со колективен договор или оперативна инструкција донесена од страна на директорот.

5. Заклетва

Член 54

(1) Лицето кое за прв пат се вработува како царински службеник во Царинската управа, пред директорот, дава и потпишува заклетва со следниов текст:

"Изјавувам дека во текот на мојата работа ќе ги почитувам Уставот и законите на Република Македонија и дека совесно и уредно ќе ја извршувам мојата должност на царински службеник".

Потпишаната заклетва се чува во персоналното досие на царинскиот службеник.

(2) Доколку царинскиот службеник одбие да ја даде и потпише заклетвата од ставот (1) на овој член, ќе се смета дека одлуката за вработување не е донесена.

6. Престанок на работен однос

Член 55

(1) На царинскиот службеник му престанува работниот однос во Царинската управа со одлука на директорот во следниве случаи:

1) по негово барање;

2) ако трајно ја загуби здравствената и физичката способност за извршување на должностите во Царинската управа како последица на болест или намалување на физичките или менталните капацитети;

3) поради неисполнување на посебните услови од членот 51 на овој закон за вработување во Царинската управа;

4) му е изречена дисциплинска мерка престанок на работен однос со денот на врачување на конечното решение;

5) ако поради издржување казна затвор мора да биде отсутен од работа подолго од шест месеца - со денот на стапувањето на издржувањето на казната или ако му биде изречена мерка на безбедност или воспитна мерка во траење подолго од шест месеца и поради тоа мора да биде отсутен од работа - со денот на применувањето на таа мерка;

6) ги исполни условите за пензија согласно со закон;

7) ако се укине работното место на царинскиот службеник поради организациски промени, намалување на надлежноста и обемот на работата на Царинската управа, а царинскиот службеник одбие прераспоредување во исто или пониско звање;

8) ако се утврди дека врз основа на оцена преку примена на систем на вреднување и процена на работата, незадоволително ги исполнува стандардите и барањата на работното место и

9) ако царинскиот службеник незадоволително ги извршува своите должности или нема знаења за извршување на својата функција врз основа на оцена преку службена примена на системот на оценување на работата.

(2) Ако царинскиот службеник е осуден со казна за твор помала од три месеца за кривично дело кое не е поврзано со надлежноста на Царинската управа, а ниту е направено на работа и не го руши угледот на Царинската управа, директорот може да одлучи царинскиот службеник да го врати на работа по издржувањето на казната, имајќи го предвид неговото претходно работење и однесување.

7. Суспендирање

Член 56

(1) Суспендирањето е привремено отстранување од работа на царинскиот службеник поради причини кои се предвидени со овој член и трае сè додека трае и причината за отстранувањето. По истекот на тој период, царинскиот службеник продолжува со работа на своето работно место во Царинската управа, освен во случај ако му е изречен престанок на работен однос со отказ во согласност со одредбите од членот 55 на овој закон.

(2) Царинскиот службеник може да биде суспендиран доколку постои основана причина за сомневање дека го злоупотребил своето работно место во Царинската управа и суспензијата ќе трае до завршувањето на дисциплинската постапка.

(3) Царинскиот службеник ќе биде суспендиран доколку му е одреден притвор, од првиот ден на притворот и сè додека трае притворот. Доколку кривичната постапка која е покрената против него не е завршена, суспензијата трае до завршувањето на кривичната постапка и/или дисциплинската постапка, доколку е покрената за истото дело.

(4) За времетраење на суспензијата на царинскиот службеник му следува надомест од 60% од основната плата. Во случај на враќање на работа на царинскиот службеник му следува надомест до 100% од основната плата.

(5) Одлуката за суспендирање или враќање на работа на царинскиот службеник ја носи директорот во писмена форма.

(6) Против одлука од ставот (5) на овој член царинскиот службеник има право на жалба до министерот за финансии во рок од осум дена од денот на доставување на одлуката. Жалбата не го задржува извршувањето на одлуката.

8. Безбедност на работа и здрава работна околина

Член 57

Директорот е должен да ги обезбеди потребните услови за заштита при работа во согласност со овој закон, со друг закон и со колективен договор. Обезбедувањето на безбедна и здрава работна околина за работниците е морална и правна одговорност на директорот во согласност со највисоките меѓународни стандарди:

1) Царинската управа на секој работник му обезбедува вработување и работно место кое е ослободено од познати опасности кои предизвикуваат или можат да предизвикаат смрт или сериозни физички повреди на вработените и

2) царинскиот службеник е должен да се придржува кон пропишаните мерки и нормативи за заштита при работа и работите на работното место да ги врши со внимание заради обезбедување на својот живот и здравје, како и на животот и здравјето на другите вработени и граѓаните.

9. Општи обврски

Член 58

(1) Царинскиот службеник е должен:

1) работните задачи да ги врши совесно, стручно, ефикасно, уредно и навремено во согласност со Уставот, закон и други прописи на Царинската управа;

2) да ја врши својата работа непристрасно и без влијание од политичките партии, да не се раководи од свои политички уверувања, од лични финансиски интереси, да не ги злоупотребува овластувањата и статусот на царински службеник и да го штити угледот на Царинската управа;

3) да ги извршува наредбите од непосредно претпоставениот раководител и да постапува по нив во согласност со Уставот, закон и друг пропис;

4) во согласност со закон и прописите на Царинската управа, по барање на граѓаните, заинтересираните странки и јавните институции, да дава информации заради остварување на нивните права и интереси, освен информации кои претставуваат државна и службена тајна;

5) не смее да користи привилегии и ослободувањата да бара и да прима материјална или друга корист при исполнување на своите обврски;

6) стручно да го усовршува своето знаење заради унапредување на професионалните барања со постојано почитување и применување на прописите за вршење на своите службени должности;

7) да го почитува пропишаното работно време;

8) сопственоста и опремата што му е дадена на користење за извршување на неговите должности да ја употребува правилно и како добар домаќин во согласност со нејзината намена и истата да не ја користи во приватни цели;

9) да се однесува во согласност со Кодексот на однесување на Царинската управа и пропишаните правила за ред и дисциплина на Царинската управа и

10) да ги почитува сите безбедносни мерки за да не дојде до загрозување на неговиот живот и здравје, како и животот и здравјето на другите вработени во Царинската управа и граѓаните.

(2) Царинскиот службеник за непридржување кон обврските пропишани со ставот (1) на овој член е дисциплински одговорен, како и прекршочно или кривично одговорен во согласност со закон.

(3) Постапката за прекршочната или кривичната одговорност од ставот (2) на овој член може да биде покренета и против лица на кои им престанал работниот однос во Царинската управа во согласност со закон.

10. Барање за медицински преглед

Член 59

(1) Потпишувањето на договор и засновањето на работниот однос ќе се изврши откако од страна на здравствена установа определена од Царинската управа се утврди дека кандидатот за царински службеник ги исполнува соодветните здравствени стандарди за вршење на работите на работното место.

(2) При унапредување или прераспоредување се применува истиот услов од ставот (1) на овој член, ако тоа го бара работното место.

(3) Во случаите кога царински службеник не ги исполнува задоволително своите работни задачи, а кога подолго време отсутува од работа, или постои сомневање во неговата здравствена состојба, или слични

околноста, директорот може да одлучи царинскиот службеник да го упати на медицински преглед кај овластена здравствена установа назначена за таа цел.

11. Надворешни активности

Член 60

(1) Царинските службеници не смеат да вршат никаква друга функција, должност или дејност поврзана со остварување на профит која е во судир со нивната службена должност.

(2) Царинските службеници не смеат да вршат дејност која е во судир со нивната службена должност како сопственици или партнери во трговски друштва, членови на управни одбори или на надзорни органи на трговски друштва.

(3) Царинските службеници можат да вршат други работи и дејности само со претходно одобрение од директорот.

(4) Работите и дејностите кои се во судир со службените должности на царинските службеници ги пропишува директорот со оперативна инструкција.

(5) Царинските службеници кои се однесуваат спротивно на одредбите на овој член, дисциплински одговараат во согласност со членот 73 од овој закон.

12. Барање за тајност и доверливост

Член 61

(1) Царинскиот службеник не смее во неовластени цели да користи и да даде која било информација, која ја осознал, а се однесува на царинското работење.

(2) Обврската на царинскиот службеник за чување на службена, деловна или друга тајна утврдена со овој закон и посебни прописи, важи и по престанокот на работниот однос во Царинската управа, сè до престанокот на периодот за ограничување.

(3) Царинскиот службеник за непридржување кон обврските пропишани со одредбите на овој член е дисциплински одговорен, како и прекршочно или кривично одговорен во согласност со закон.

(4) Постапката за прекршочната или кривичната одговорност од ставот (3) на овој член може да биде покренета и против лица на кои им престанал работниот однос во Царинската управа во согласност со закон.

(5) Министерот за финансии на предлог на директорот ќе го пропише видот на документите и податоците кои се означени како службена, деловна и друга тајна, начинот на нивното чување и заштитата.

(6) Согласно за ослободување од обврската за чување на службена, деловна и друга тајна дава директорот.

13. Основни права

Член 62

Царинскиот службеник ги има следниве основни права:

1) право на загарантирана работа во согласност со овој закон;

2) да е заштитен од страна на надлежни органи во извршувањето на своите должности;

3) право на работни услови соодветни за извршување на службените должности;

4) да се пријави за слободно работно место од повисока категорија;

5) при остварувањето на своите работни права да бара заштита од надлежниот суд, синдикат или друг надлежен орган во согласност со закон;

6) право на плата и надоместоци под услови и критериуми дефинирани со прописи кои се во сила;

7) одмор, отсуства и слободни денови во согласност со прописите кои се во сила;

8) право на стручно оспособување и обука во согласност со потребите на Царинската управа;

9) да работи и да се занимава со други дозволени активности надвор од своите должности и работно вре-

ме, доколку таа работа и активност не е во судир со неговата службена должност и активност, во согласност со членот 60 од овој закон и

10) да основа и да биде член на синдикат и стручни организации во согласност со законите и на тој начин да учествува во процесот на донесување на одлуки во врска со условите за работа.

14. Прераспореѓување, унапредување, работно време, одмор и отсуства

Член 63

(1) Во интерес на Царинската управа, царинскиот службеник може на определено или неопределено време да биде прераспореден на друго работно место кое одговара на неговото професионално искуство, знаење и квалификации.

(2) Прераспореѓувањето на определено време може да трае до шест месеца, со можност за продолжување од дополнителни шест месеца. Кога се прераспореѓува царинскиот службеник на определен период, тој е должен да се врати на поранешното или слично работно место.

(3) Царинскиот службеник кој бил прераспореден има право на:

1) надоместок за превозни трошоци, доколку секој ден патува до друго место;

2) утврден надоместок доволен за надоместување на дополнителни трошоци за храна, кирија и трошоците за превоз до постојаното живеалиште еднаш неделно, доколку царинскиот службеник привремено престојува во местото на работење и

3) надоместок за трошоците за селеење.

(4) Царинскиот службеник кој е прераспореден по сопствено барање нема право на надоместокот пропишан со ставот (3) од овој член.

(5) Директорот или од него овластено лице донесува одлуки во однос на прераспореѓувањата.

(6) Директорот го определува надоместокот од ставот (3) точки 1), 2) и 3) на овој член.

Член 64

(1) Постапувањата на работни места и унапредувањата можат да бидат постојани или временски.

(2) Царинскиот службеник може со одлука на директорот да биде постојано распореден на друго повисоко слободно работно место во рамките на Царинската управа по пат на унапредување, за што ќе биде објавен интересен конкурс. Во конкурсот ќе се објават конкретните барања и услови за ова работно место.

(3) Временото унапредување е времено постапување на службеникот на повисоко рангирана позиција на одреден период. Царинскиот службеник се враќа на своето постојано работно место или друго соодветно работно место по истекот на определениот период. За службеникот да биде времено унапреден треба да ги поседува сите потребни квалификации, како и за постојаното унапредување.

Член 65

(1) Поради потребите на службата, а по наредба на непосредниот раководител, царинските службеници работат во смени, или варијабилно работно време, вклучувајќи невообичаено работно време и прекувремено работење.

(2) Царинскиот службеник има право на годишен одмор и други отсуства во согласност со закон и потребите на Царинска управа.

15. Оценување на работата

Член 66

(1) Царинските службеници во текот на своето работење ќе бидат оценувани еднаш годишно, најдоцна до првото тримесечје од следната година за годината

којашто изминала, преку примена на Актот за системот на оценување на работата донесен од директорот. Од извршеното оценување на работата ќе се подготви извештај и ќе се потпише од двете страни. Извештајот за оценување на работата се архивира и се чува во персонално досие на царинскиот службеник.

(2) Царинските службеници кои оправдано отсуствувале од работа подолго од шест месеца во текот на годината (боледување, неплатено отсуство итн.) нема да бидат оценувани.

(3) Оценувањето на царинските службеници ќе се прави врз основа на податоци кои се однесуваат на стручното знаење и способности во работењето, залагањето, постигнатите резултати, креативноста и совесноста при извршувањето на службените должности кои се од голема важност за извршувањето на основните дејности на Царинската управа.

(4) Резултатите од оценувањето ќе служат како основа за одлуките кои се однесуваат на неуспехот да се придржува кон барањата кои ги налагаат државните позиции, унапредувањето, прераспоредувањето на друга позиција и некој друг правец на унапредувањето на кариерата.

(5) Процената и оценувањето на работата на царинскиот службеник може да се изврши и пред годишното оценување на работата секогаш кога има потреба од одлука за незадоволителни работни резултати, прераспоредување, унапредување и дисциплински мерки.

(6) Царинските службеници кои нема да постигнат задоволителни резултати во работењето, што е рефлектирано и во нивниот извештај за оценување на работењето, ќе имаат право на натамошна обука, како и на поддршка од страна на нивните претпоставени, со цел своето работење да го доведат на задоволително ниво. Ако не успеат да го постигнат тоа во одредениот рок, ќе се преземат дејствија за нивно отпуштање.

16. Месечна плата, надоместоци, награди и бонуси

Член 67

(1) Царинските службеници имаат право на плати, надоместоци на плата и други надоместоци. Платата на царинските службеници, надоместоците на плата и другите надоместоци се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

(2) Царинските службеници добиваат 30% од платата како надополнување на редовната плата поради посебните работни услови, како и поради посебната одговорност која произлегува од работното место.

(3) Министерот за финансии по предлог на директорот може да определи поголем процент на плата утврден во ставот (2) на овој член за специфичните работни места за кои се потребни посебни квалификации или специфични вештини, а кои се од особено значење за ефикасноста на Царинската управа, но најмногу до 50% од платата.

(4) Царинските службеници добиваат парични награди и бонуси во врска со оценувањето на работењето, по постигнати исклучителни резултати во работењето или откривање на царински кривични дела или прекршоци.

(5) Системот на наградување на царинските службеници поблиску го пропишува министерот за финансии по предлог на директорот, во согласност со закон и колективен договор.

17. Бенефиции

Член 68

Ако против царински службеник се покрене кривична постапка заради употребата на огнено оружје или заради дејствија сторени во врска со вршење на службена должност, како и заради учество во сообраќајна незгода при вршење на службена должност, на барање на царинскиот службеник, Царинската управа му обезбедува бесплатна правна помош доколку се утврди дека употребените средства и дејствија се оправдани.

Член 69

(1) Царинскиот службеник има право на ослободување од учество со лични средства при користење на здравствени установи во земјата за лекување на повреди за време и во врска со извршување на службената должност во Царинската управа.

(2) Ослободувањето од ставот (1) на овој член се однесува на примарните здравствени установи и институции, специјалистички консултации и болници во согласност со закон.

(3) Трошоците од ставот (1) на овој член се на товар на Царинската управа.

(4) Царинската управа обезбедува осигурување за случај на смрт и инвалидитет за царинските службеници.

Член 70

Царинските службеници поради специфичностите на работите кои ги извршуваат имаат право на стаж на осигурување кој се смета во зголемено траење.

18. Следење на напредувањето на кариерата

Член 71

(1) Документацијата за напредувањето во кариерата во Царинската управа (донесените одлуки и писмените изјави дадени во однос на царинскиот службеник) се внесуваат во евиденциите за кариерата на царинските службеници и се чуваат во Централната управа на Царинската управа.

(2) Во евиденциите од ставот (1) на овој член се вклучени сите релевантни професионални и лични податоци за сите царински службеници. Податоците можат да се водат во електронска форма со строго придржување кон одредбите кои ја уредуваат заштитата на личните податоци.

(3) Царинскиот службеник има право на пристап до евиденцијата за својата кариера, како и право да добие копија од документите.

(4) Натамошен пропис за специфицирање на евиденцијата за напредувањето во кариерата, како и одржувањето и пристапноста на податоците ќе биде одредена со оперативна инструкција на директорот.

VI. КОДЕКС НА ОДНЕСУВАЊЕ И ОДГОВОРНОСТ

1. Кодекс на однесување

Член 72

(1) Царинските службеници треба постојано да ги почитуваат највисоките стандарди на сопствениот интегритет и интегритетот на Царинската управа во извршување на сите активности кои ја вклучуваат јавноста, деловниот свет, како и органите на државната управа и другите државни органи.

(2) Кодексот на однесување ги опишува со практични и јасни термини стандардите на однесување кои треба да се почитуваат од сите царински службеници и дава насоки и упатства за решавање на етичките прашања за оние кои работат во Царинската управа и оние кои соработуваат и работат со царински службеници.

(3) Кодексот на однесување се уредува со колективен договор.

(4) Случаите на однесување спротивно на Кодексот на однесување може да бидат предмет на дисциплински мерки, вклучувајќи ја и мерката за престанок на работен однос со отказ.

2. Дисциплинска одговорност

Член 73

(1) Царинските службеници ќе бидат дисциплински одговорни за неисполнување на службените должности и работи кои произлегуваат од работното место, неисполнување на општите обврски од членот 58 на овој закон, незадоволителни резултати од работата и недоста-

ток на знаење и способност за извршување на работата од работното место, како и за прекршување на Кодексот на однесување.

(2) Царинскиот службеник кој намерно или со грубо невнимание ќе предизвика штета постапувајќи спротивно на закон и друг пропис, дисциплински е одговорен, а Царинската управа може да покрене постапка за надомест на штета пред надлежните органи.

(3) Царинскиот службеник може, за невнимание, да одговара дисциплински.

(4) Утврдувањето на дисциплинската одговорност, постапката, казните и заштитата на работниците во оваа постапка, за царинските службеници, како и за лицата со статус на административно-технички или помошен персонал, се врши според општите и посебните прописи за работни односи и колективен договор.

(5) Одлуката за изрекување на дисциплинска мерка, директорот ја донесува во рок од три месеца од денот на дознавањето за повредата, а најдоцна во рок од шест месеца од денот кога е сторена повредата. За случаи кога е покрената постапка за кривична одговорност на царинскиот службеник за сторената повреда, одлуката за дисциплинската мерка директорот ја донесува во рок од една година од денот на сторување на повредата.

3. Материјална одговорност

Член 74

(1) Покрај дисциплинска одговорност, царинскиот службеник одговара материјално, за штетата која на работа или во врска со работата ќе ја предизвика врз имотот кој го користи Царинската управа.

(2) Република Македонија е одговорна за штета која врз имотот на трети лица ја предизвикал царинскиот службеник за времето на вршење на службената должност освен ако се докаже дека царинскиот службеник постапил во согласност со закон и друг пропис.

VII. НАГРАДИ И ПРИЗНАНИЈА

Член 75

(1) За долгогодишна стручна работа, организациски унапредувања, успех во поединечни подрачја на работа во вршењето на работните задачи, подобрување на угледот на службата, на службените лица или на организациите на државна управа или други државни органи, на организациите на општините и на градот Скопје, на носители на јавни овластувања и поединци, им се доделуваат признанија, а на вработените во Царинската управа и награди или парични награди.

(2) Признанијата и наградите од ставот (1) на овој член по правило се доделуваат на денот на Царинската управа. Денот на Царинската управа е 14 април.

VIII. ФИНАНСИРАЊЕ

Член 76

(1) Царинската управа се финансира од Буџетот на Република Македонија и од сопствени приходи.

(2) Надоместоците, платите, надоместоците на плати, паричните награди и бонуси, утврдени во членот 24 став (2) и од членот 67 до членот 69 на овој закон, се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

(3) Видовите и висината на сопствените приходи на Царинската управа од ставот (1) на овој член ги пропишува министерот за финансии по предлог на директорот, а ќе се користат за унапредување, модернизација и опремување на Царинската управа, како и за стимулирање на царинските службеници.

IX. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 77

(1) Со парична казна од 100.000 до 300.000 денари ќе се казни за прекршок правно лице кое се однесува спротивно на членот 47 од овој закон.

(2) Со парична казна од 5.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок од ставот (1) на овој член и одговорното лице во правното лице.

(3) Со парична казна од 1.000 до 40.000 денари ќе се казни за прекршокот од ставот (1) на овој член извршен од физичко лице.

Член 78

(1) Со парична казна од 5.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок службено лице во организациите на државната управа и другите државни органи, организациите на општините и градот Скопје, кое се однесува спротивно на одредбите на членовите 19 и 20 од овој закон.

(2) Со парична казна од 5.000 до 50.000 денари ќе се казни за прекршок поштенски службеник кој се однесува спротивно на одредбата на членот 34 од овој закон.

X. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 79

Започнатите постапки до влегување во сила на овој закон се завршуваат според прописите кои важеле во моментот на покренување на истите.

Член 80

Подзаконските прописи чие донесување е предвидено со овој закон ќе се донесат во рок од една година од денот на влегување во сила на овој закон.

Член 81

Со денот на влегувањето во сила на овој закон, одредбите од членовите 9 до 14, членот 23, членот 194, членот 195 и членот 200 од Царинскиот закон ("Службен весник на Република Македонија" број 21/98, 26/98, 63/98, 86/99, 25/2000, 109/2000, 31/2001, 4/2002, 55/2002 и 42/2003), престануваат да важат.

Член 82

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

L I G J I PËR DREJTORINË DOGANORE

PJESA E PARË

I. DISPOZITAT E PËRGJITHSHME DHE PËRKUFIZIMET

Neni 1

(1) Me këtë ligj rregullohet organizimi, fushëveprimi, mënyra e krytjes së punës dhe udhëheqja me Drejtorinë doganore, kompetencat doganore, si dhe autorizimet dhe përgjegjësitë gjatë grumbullimit, evidentimit, përpunimit dhe mbrojtjes së të dhënave lidhur me punët e Drejtorisë doganore.

(2) Me këtë ligj rregullohen specifikat në të drejtat, obligimet dhe përgjegjësitë e nëpunësve doganor nga marrëdhënia e punës, kodeksi i sjelljes, shpërblimet dhe mirënjohjet, si dhe financimi i Drejtorisë doganore.

Neni 2

Nocione të caktuara të përdorura në këtë ligj e kanë kuptimin, si vijon:

1) Nëpunës doganor është nëpunësi i Drejtorisë doganore që ka uniformë ose detyra dhe autorizime të veçanta dhe që i kryen detyrat në pajtim me këtë ligj dhe ligj tjetër;

2) Instruksion operativ është udhëzimi dhe kahja e miratuar nga drejtori i Drejtorisë doganore, dedikuar për nëpunësit doganor se si duhet udhëhequr ose zbatuar një punë ose veprim i caktuar, si dhe standardet e pritura të punës dhe sjellja, të cilave nëpunësit doganor doemos duhet t'u pëmbahen;